

Fredag 27. mai 1949

Overlæge Scharffenberg vil ha riksrett mot Statsråd Hauge

For påtaleunntatelsen overfor Johannes Sigfrid Andersen

Overlæge Johan Scharffenberg har sendt en henstilling til Odels-tinget om at statsråd Hauge må bli tiltalt for Riksrett på grunn av den kongelige resolusjon av 25. april 1947 om betinget unntatelse av tiltale mot Johannes Sigfrid Andersen for drap av to tyske krigsfanger i Vadheim 3. juli 1945.

Johannes Sigfrid Andersen vil være kjent også under klenge- navnet «Gulosten».

Samtidig har overlægen sendt et brev til Stortinget, hvor han ber om at spørsmålet om erstatning til de dreptes etterlatte må bli over- veiet. Stortingets presidentskap har innstilt på at denne saken blir sendt protokollkomiteen.

Den redegjørelse overlægen har sendt Odelstinget bygger på doku- menter utlånt fra Forsvarsdeparte- mentet. Overlægen gjør rede for Andersens fortid og deretter for drapet og myndighetenes behand- ling av tiltalspørsmålet. Det frem- går at Andersen vokste opp under ulykkelige forhold og at han har sonet flere dommer, vesentlig for tyveri. Etter drapet på de to tyske- re har han overfor lensmannen i Kyrkjebø forklart at han i 1941 ble arrestert av tyskerne for å ha dre- vet propaganda for Kongehuset. Han ble sendt til tukthus i Tysk- land. Etter tilbakekomsten i 1942 deltok han i illegalt arbeid, lå i dekning og fikk etter eget sigende i oppdrag å «likvidere» angiveren Røymund Koldberg. Etter å ha gjort dette, rømte han til England. Fra 1944 gjorde han tjeneste på en norsk motortorpedobåt. Han får et utmerket skussmål. Hans båt kom ved frigjøringen til Vadheim, og

det var her at han i en brakkeleir for krigsfanger skjøt to tyskere. Selv har han en gang forklart om dette at han handlet i nødverge og senere at han under et permi- sjonsbesøk i Oslo like i forveien hadde fått vite at hans hustru var blitt torturert og skutt av tyskerne og at dette hadde gått hardt inn på ham og var en medvirkende år- sak til handlingen.

Overlæge Scharffenberg har inn- hentet opplysninger som tyder på at hustruens død ikke kan ha be- rørt ham så sterkt. Vitneforklarin- ger tyder på at Andersen var be- ruset da han besøkte brakkeleiren, og overlæge Scharffenberg peker på at de tyske fangene var av- væpnet og at han derfor ikke har handlet i nødverge.

Mot de norske myndigheters be- handling av saken anfører over- læge Scharffenberg bl. a. at etter- forskningen i saken har vært ufullstendig og at det i formildende retning har vært tatt hensyn til at Andersen hadde meget å «hevne». Overlægens hovedanke er den lang- somhet hvormed myndighetene be- handlet saken og det faktum at de oppgav sitt opprinnelige stand- punkt om at det skulle reises til- tale i saken. Overlægen mener at det senere ble nedlagt påstand om påtaleunntatelse uten at det var kommet noe nytt moment inn i sa- ken. Oprinnelig hadde både krigs- advokaten, generaladvokaten, stats- advokaten og Marinekommando Vest uttalt seg mot påtaleunntatel- se. Overlægen bruker meget sterke ord om myndighetenes adferd, og spør om andre hensyn enn de rent humane kan ha vært medvirkende.

Overlægen slutter med å si at det øverste ansvar faller på Regjerin- gen, og da igjen på Forsvarsdeparte- mentets sjef, statsråd Hauge. Personlig, sier overlægen, anser jeg riksrett som den mest betryggende form for undersøkelse.

105711